

Kibontakozóban egy új oktatási program...

Racsmány Mihály hajlamos arra, hogy a borászkodáshoz is a tudományos kutatás eszközeivel nyúljon, ami nem véletlen. Ahogyan a szegedi vándorgyűlésen is elmondta, évtizedek óta kutatja a memóriát, és remélhetőleg olyan felfedezések előtt áll, amelyek forradalmasíthatnák akár az oktatást is.

Ha nem tudtam volna már korábban, lehet, hogy meglepődtem volna, hogy a Műszaki Egyetemen dolgozik. Miért pont itt van a tanszék?

– Európában és Amerikában nem annyira szokatlan, hogy egy, a megismerő folyamatokkal foglalkozó interdiszciplináris tanszék egy műszaki egyetemen van. Nem akarok nagyképű lenni, csak a példa kedvéért, de talán a legismertebb hasonló kutatóhely az amerikai MIT-n található. Nálunk, a Kognitív Tudományi Tanszéken foglalkozunk például nyelvi információ-feldolgozással, számítógépes nyelvészettel, vizuális rendszer működésével, és a memória kutatásával. 2010 óta van nagyon népszerű mesterképzésünk is, és nálunk található az ország egyik pszichológiai doktori iskolája.

Ön a memória kutatásával foglalkozik a kísérleti pszichológia eszközeivel. Eleve érdekesen hangzik, de hogy kezd valaki ezzel foglalkozni?

– Már az ELTE-n is ez érdekelt, a tanulmányaim be-

fejezése után pedig Bristolban szereztem doktori fokozatot, egy nagyon szerencsés időszakban, amikor a szakterület szinte összes európai nagy alakja ott dolgozott. Olyan nagyágyúkkal ismerkedtem meg, mint Alan Baddeley vagy Martin A. Conway, akiknek a könyveit le is fordítottam magyarra. És ha már itt tartunk, hadd említsem meg néhány olyan magyar szakember nevét is, aki nagy hatást gyakorolt rám: Kónya Anikó az ELTE-ről a memóriazavarokra irányította

a figyelmem, Pléh Csaba pedig a kísérleti pszichológia irányába mozdított.

Hogyan lett pszichológus?

– A gimnáziumban író akartam lenni, és azért jelentkeztem a pszichológia szakra, hogy megismerjem az emberi elme működését. De egyszer csak elkezdett jobban érdekelni, mint az írás... A memória, az információ feldolgozása és előhívása már az első pillanattól kezdve izgatott. Bár soha nem akartam napi szinten

betegekkel foglalkozni, kutató kísérleti pszichológusnak tartom magam, mégis elaklandoztam a klinikai terület, a neuropszichológia felé is, hiszen egy felbomló rendszer vizsgálata során érdekes összefüggésekre lehet rábukkanni.

Mit csinált, amikor hazajött Bristolból?

– Szegedre hívtak, az SZTE Pszichológiai Intézetébe, ahol öt évet dolgoztam főállásban, félállásban pedig 2012-ig maradtam. Nagyon jó hangulatú munkahely volt, szoros kutatói kapcsolatban a Pszichiátriai Klinikával, ma is sok olyan barátom van, akivel ott ismerkedtem meg. 2005-ben Magyar Tudományos Akadémia és a BME Neuropszichológiai és Pszicholingvisztikai Kutatócsoportjában kezdtem el kutatni, majd 2008-tól a Kognitív Tudományi Tanszéken. Jelenleg a Nemzeti Agykutatási Program (NAP) támogatásával vezetek egy kutatócsoportot.

Ennyi év kutatómunkával a háta mögött milyen üzenetet fogalmazna meg a szakmának? Mi az, amit fontosnak tart átadni a kollégáinak?

– Arra hívnám fel a figyelmet, hogy az előhívás folyamatát korábban egyszerű automatikus folyamatnak hittük, amely tulajdonképpen csak a sikeres emlékezeti kódolás ellenőrzésére szolgál. Az utóbbi néhány évtizedben kiderült, hogy valójában olyan összetett folyamat, amely révén nem csak elérjük az emlékeket, de meg is változtatjuk azokat. Ugyanilyen fontos megállapítás az is, hogy a figyelmi kontrollrendszer megértése olyan leírása az elme működésének, amit talán az idegrendszer szintjére is át tudunk fordítani. Kulcsterület, amelynek megismerésével talán majd azt is meg lehet fejteni, hogy például a pszichiátriai betegségek tünetei mögött milyen okok állnak. Egy analógiával megvilágítva: eddig

úgy viselkedtünk, mint az, aki a metró fűtési rendszerét tanulmányozva próbálja megérteni az emberek utazási viselkedését. Vagyis átugrottunk néhány magyarázat-szintet. Most közelebb tudunk jutni a valódi oki magyarázathoz, talán az olyan betegségek gyógyításához is, mint az Alzheimer-kór vagy a szkizofrénia. Ezt a magyarázat-szintet ráadásul állatkísérletekkel is lehet modellezni. Nagyon fontos területről van szó, az innen származó ismeretek akár az oktatást is megváltoztathatnák.

Hogyan?

– Az utóbbi néhány év kutatásai rávilágítottak, hogy a tesztelési módszer az igazán hatékony hosszú távú ismeretszerzési eljárás, és nem újra megtanulni kell az ismereteket, hanem ismét-

ten előhívni, ami sokkal nehezebb, lassúbb, de stabilabb és hosszabb ideig megmaradó tudást, és ami legalább ennyire fontos, folyamatos visszajelzést, és ezen át motivációt ad. A teszteléses módszer pedig azt jelenti, hogy folyamatosan számon kérik a tanultakat, akár napi röpdolgozatok, akár vilámkérdés-szerű kérdezz-felelek formájában. Ez nem újdonság, minden igazi pedagógus tudja, persze annál szomorúbb, hogy a pedagógiai programokban szisztematikusan nem jelenik meg. A mi feladatunk, hogy megtaláljuk a jelenség mögött lévő mechanizmust és oktatási programmá alakítsuk az alapelveket

Közel vannak hozzá?

– Igen, remélem, de erről most még nem szívesen mondanék többet.

Beszélgettünk korábban arról, hogy az életében helyet kapott egy komoly hobbi is.

– A borászat. Az édesapám vett jó pár évtizede egy pincét és szőlőt a Balaton mellett, a Szent György-hegyen, amit nem régen én vettem át tőle. Azt mondják, 4-5 év kell, hogy egy szintet megugorjon az ember, nekem még addig van két évem.

Ért a borhoz?

– Tanulom. Ez is egy sokfaktoros dolog, van rá hajlamom, hogy megpróbáljam szétválasztani és külön elemezni a faktorokat. Részt vettem tanfolyamokon, de azt tartom a leghatékonyabbnak, ha azoktól a borászoktól tanulok, akiket nagyra tartok, és akik olyan borokat csi-

nálnak, mint amelyet én is szeretnék, akikkel hasonló az ízlésünk. Azt tervezem, hogy elmennék valahová tanulni a zöldmunkák idejére vagy a pincészetbe. A bőség zavarával küzdöm, akiket név-

szerint is megemlítenék, az talán Homonna Attila, Bott Frigyes, Bott Judit, Györgykovács Imre.

Más is belefér az életébe?

– Igen, kicsit visszatértem a gyökerekhez, és írtam egy forgatókönyvet, a műfaját talán thrillerként határoznám meg. Meg is vették, talán majd egyszer lesz belőle valami.

Mik a tervei?

– 2016 júliusában Budapesten tartják a világ legnagyobb memóriakongresszusát, az ötévente megrendezett ICOM-ot, részt veszek ennek a szervezésében. Mostanában a magánélet kicsit nagyobb hangsúlyt kap, mert a napokban nősültem.

Vámos Éva

escital[®]

10 mg escitalopram

További információk: Egis Gyógyszergyár Zrt., Onkológia és CNS üzletág
1134 Budapest, Lehel ut. 15., tel.: 863-22-22, fax: 863-24-59,
e-mail: market@egis.com.hu, honlap: www.egis.hu
Lezárás dátuma: 2015.06.01.

Termékünk árváltozásával és rendelkezésével kapcsolatos információkért forduljon orvoslatogató kollégáinkhoz, illetve ezekről tájékozódhat az Országos Egészségbiztosítási Pénztár honlapján: www.oep.hu.

Bármely említett termék alkalmazásakor az érvényes alkalmazási előírás az irányadó.

MBI MAGYAR BRANDS 2014

